

**Uddannelsesprogram
for hoveduddannelsen i
intern medicin: Lungemedicin**

Region Øst

Forløb nr. 9

Hillerød – Roskilde – Rigshospitalet - Gentofte

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	3
2. Præsentation af uddannelsesforløb	4
3. Lokale rammer	7
4. Din kompetenceudvikling	8
5. Evaluering	9
6. Vejledning i den lægelige videreuddannelse	10
7. Hvor skal kompetencerne opnås?	11

1. INDLEDNING

Tillykke med din uddannelsesstilling i intern medicin: Lungemedicin.

Uddannelsesprogrammet beskriver uddannelsesforløbet over 5 år (60 mdr.), og er udarbejdet på grundlag af **målbeskrivelsen for hoveduddannelsen i intern medicin: Lungesygdomme**

Målbeskrivelse er et produkt af samarbejde mellem de forskellige intern medicinske specialer, og Dansk Lungemedicinsk Selskab (DLS). Uddannelsesprogrammet her, er lavet på grundlag af målbeskrivelsen og i samarbejde med de afdelinger du ansættes på. Dvs. at der i dette uddannelsesprogram er en række elementer der er ens for alle i intern medicinske specialers uddannelsesprogrammer og en række elementer der er specielle for netop dit speciale, lungemedicin. Dette er lavet for at sikre bredden i uddannelsen såvel som ekspertisen inden for lungemedicin.

I løbet af din uddannelse skal du opnå en række kompetencer. Disse er beskrevet i hhv;

- Målbeskrivelsen for hoveduddannelse i intern medicin: lungesygdomme
- Målbeskrivelsen for den fælles grunduddannelse i de intern medicinske specialer

Se følgende link:

<https://www.sst.dk/-/media/Viden/Uddannelse/Uddannelse-af-speciallæger/Maalbeskrivelser/Medicinske-specialer/Maalbeskrivelse-intern-medicin-grunduddannelse-2013-pdf.ashx>

<https://www.sst.dk/-/media/Viden/Uddannelse/Uddannelse-af-speciallæger/Maalbeskrivelser/Medicinske-specialer/Maalbeskrivelse-speciallægeuddannelsen-Lungesygdomme-feb-2019.ashx?la=da&hash=D15139DC8B85657F7E534E4ACF6F073871944AA1>

Uddannelsesprogrammet beskriver hvilke **kompetencer** der skal opnås **hvor** og **hvornår** i uddannelsesforløbet. Uddannelsesprogrammet beskriver også **metoder** til at opnå disse kompetencer og hvorledes **evalueringen** af den opnåede viden/kompetence kan/skal foretages på den enkelte afdeling.

Formålet i den specialespecifikke grunduddannelse

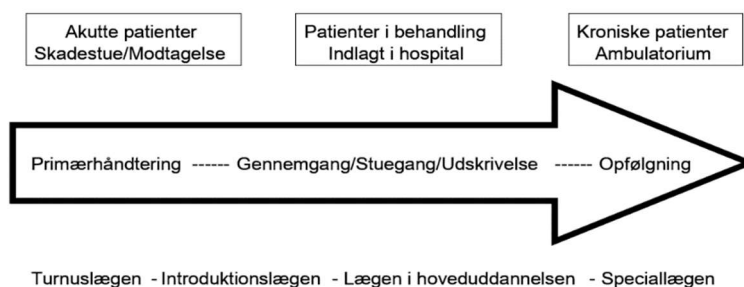
er at sikre at du skal opnå specialist viden indenfor dit valgte speciale, der gør dig i stand til fuldt ud at varetage den specialespecifikke patient i bredeste forstand

Formålet i den fælles medicinske grunduddannelse

- er at sikre, at alle speciallæger i et af de intern medicinske specialer selvstændigt skal kunne mestre de overordnede kompetencer "stuegangsfunktion", "funktion i ambulatoriet" og "vagtfunktion". Det vil sige at kunne:
- Varetage den akutte modtagelse dvs. den initiale diagnostik og behandling af den akut indlagte medicinske patient.
- Varetage færdigbehandlingen af en række almindeligt forekommende medicinske sygdomsmanifestationer som nærmere defineret i målbeskrivelsen
- Vurdere og varetage behovet for ambulat opfølgning af almindeligt forekommende medicinske sygdomsmanifestationer.
- Vurdere hvornår der er behov for rådgivning fra andre speciallæger, evt. viderevisitation til andre specialafdelinger.

Afgrænsning af uddannelsen

Som uddannelsessøgende i specialespecifik hoveduddannelse i det interne medicinske fællesområde vil du have både teoretisk og praktisk erfaring med intern medicin fra tidligere. Læger i KBU og introduktionsuddannelse arbejder overvejende med den initiale modtagelse og primærhåndtering af patienter, men læger i hoveduddannelsen og speciallæger arbejder hovedsageligt med patienter, der er indlagte og med patienter, der ses i ambulatorium eller daghospital, hvor større erfaring og selvstændighed er påkrævet.

2. PRÆSENTATION AF DIT UDDANNELSESFORLØB

Overordnede rammer

Du skal nu igennem 5-års uddannelse med 4-5 forskellige moduler à 6-12-18-24 måneders varighed. I de første år af uddannelsen skal man primært erhverve kompetencerne tilknyttet den fælles grunduddannelse i intern medicin. Den lungemedicinske del skal som minimum tage 3 år og ligger overvejende på de specialiserede lungemedicinske afdelinger.

Kompetencer

En speciallæge har brug for kompetencer på en række felter. Kompetencerne kan teoretisk set deles op på 7 roller:

- Medicinsk ekspert
- Kommunikator
- Samarbejder
- Administrator/leder
- Sundhedsfremmer
- Akademiker
- Professionel

Opdelingen er teoretisk, fordi enhver lægelig kompetence indeholder elementer fra de fleste af de 7 roller, og fordi de enkelte kompetencer kun dårligt kan læres og evalueres hver for sig. Opdelingen kan dog tjene til at bevidstgøre om indholdet af de enkelte kompetencer.

Målbeskrivelserne og uddannelsesprogrammet her danner grundlag for udarbejdelsen af din personlige **uddannelsesplan**.

Uddannelsesplanen

Den konkrete udmøntning af dit uddannelsesprogram. Disse individuelle uddannelsesplaner udarbejdes i et samarbejde mellem dig og din vejleder. Ansættelses- og uddannelsesforløbet bør sikre, at du har været præsenteret for bredest muligt udsnit af patienter som afdelingerne kan byde på, både hvad angår køn, alder og sygdomsspektrum, således at målbeskrivelsen kan opfyldes. Når I udarbejder din individuelle uddannelsesplan, skal I sikre, at uddannelsesforløbet omfatter deltagelse i stuegangsfunktion, specialets instrumentelle procedurer etc., og ikke udelukkende deltagelse i det akutte arbejde.

Formålet med uddannelsesplanen er at:

- Bevidstgøre den uddannelsessøgende om indholdet af en kompetence eller delmål
- Bevidstgøre den uddannelsessøgende om, hvor kompetencen kan blive lært
- Gøre den uddannelsessøgende ansvarlig for egen læring
- Bevidstgøre vejlederen om, hvad der kræves af ham/hende
- Definere arbejdsopgaverne; hvem gør hvad og hvornår

Kurser

Der indgår en række kurser i hoveduddannelsen. Det drejer sig om både generelle kurser, fælles intern medicinske og specialespecifikke kurser. Du kan læse mere om kurserne på www.lungemedicin.dk, www.sst.dk og www.dsim.dk

Hovedkursusleders kontraktoplysninger kan findes på Sundhedsstyrelsens hjemmeside.

Forskningstræning

Der indgår forskningstræning i uddannelsen. Efter aftale i det specialespecifikke uddannelsesråd for lungemedicin i Region Øst skal forskertræningen **fortrinsvis foregå i 2. år** af hoveduddannelsen. Gennemføres forskningstræningen ikke som aftalt under 2. år skal dette aftales mellem de involverede afdelinger. Dette uddannelseselement er obligatorisk for læger, som ikke har gennemgået ph.d.-uddannelse eller skrevet disputats. For yderligere detaljer henvises til målbeskrivelsen.

Specialespecifikke uddannelsesråd for Intern Medicin: Lungemedicin, Region Øst

I Uddannelsesregion Øst er der et uddannelsesråd i hvert internt medicinsk speciale. Uddannelsesrådenes overordnede mål er at sikre en god uddannelse – i vores tilfælde for Intern medicin: Lungemedicin.

Herunder er der information om rådets virke i form af en beskrivelse af rådets formål, opgaver, sammensætning og mødeplan.

Formål

- Sikre en kvalificeret faglig rådgivning af Det Regionale Råd således at Rådet kan varetage de opgaver, det er tildelt i henhold til bekendtgørelse om de regionale videreuddannelsesråd for læger (Bek. Nr. 177 af 19. marts 2001)
- Sikre den lokale implementering af specielt de klinisk pædagogisk tiltag med relation til den nye speciallægeuddannelse.

Opgaver

- Uddannelsesrådet er rådgivende over for Det Regionale Råd, Region Øst inden for generelle spørgsmål vedrørende den lægelige videreuddannelse inden for Lungemedicin: Intern

Medicinske Fælleskompetencer. Det er primært den kliniske lektor, der forestår rådgivning vedr. personsager.

- Uddannelsesrådet rådgiver Det Regionale Råd for Lægelig Videreuddannelse i Region Øst vedrørende planlægning og gennemførelse af speciallægeuddannelsen inden for specialet.
- Uddannelsesrådene medvirker til den løbende revision af uddannelsesprogrammer, og deltager i den lokale implementering af nye lærings- og evalueringsmetoder.
- Uddannelsesrådene rådgiver det Regionale Råd vedr. løbende justeringer af uddannelsesforløbene i relation til strukturændringerne i sundhedsvæsenet. Uddannelsesrådene følger op på evaluering af uddannelsesgivende enheder og afdelinger for at sikre videreuddannelsens kvalitet.

Består af en overlæge med vejlederfunktion fra hver af de uddannelsesgivende afdelinger i region øst, 2 YL, en overlæge udpeget af DSIM, og en sekretariatsperson. Formand er den Postgraduate Kliniske Lektor i specialet, aktuelt Julie Janner (AMH).

Rådet holder 4-5 møder årligt og drøfter alt af interesse for hoveduddannelsesforløbene i specialet. Ca. 1 gang/år inviteres de uddannelsessøgende med.

3. LOKALE RAMMER

Din hoveduddannelse i intern medicin: lungemedicin er bygget op som følger:

Tid	Afdeling	Sygehus

De lokale rammer for den enkelte afdeling tilsendes separat fra afdelingen. Ovenstående kan udfyldes efter ønske.

Sidst i dette program, er anført i hvilket uddannelseselement de enkelte mål skal evalueres.

4. DIN KOMPETENCEUDVIKLING

Dette afsnit beskriver, hvordan din kompetenceudvikling mest hensigtsmæssigt kan forløbe under din ansættelse.

Det skal bemærkes at det på forhånd er bestemt i hvilket uddannelseselement de forskellige kompetencer skal evalueres – for yderlige information se nederst i programmet.

Sundhedsstyrelsen har i målbeskrivelserne angivet indholdet i den kliniske oplæring samt mulige læringsmetoder og principper for evaluering. Nedenfor beskrives en række daglige opgaver og situationer, hvor du får mulighed for at træne en flerhed af roller og dermed tilegne dig de i målbeskrivelsen beskrevne kompetencer i kontekst med den kliniske hverdag.

Da mange medicinske patienter har symptomer og sygdomme, der involverer flere intern medicinske specialer og andre specialers område, kræves at den eller de modtagende læger har en bred basisviden indenfor hele det interne medicinske område foruden specialist viden i eget område. Det daglige kliniske arbejde omfatter for den enkelte læge typisk kontakt med 10-30 forskellige patienter enten ved stuegang, i et ambulatorium eller et dagafsnit eller ved funktioner i den akutte modtagelse. Hertil kommer, for visse af specialerne, udførelse af specielle diagnostiske og terapeutiske procedurer. Meget klinisk arbejde varetages i stigende omfang af tværfaglige teams for at sikre velkoordinerede patientforløb. Tæt interkollegialt og tværfagligt samarbejde, fælleskonferencer og gensidig undervisning er en vigtig del af den medicinske hverdag. Den kliniske oplæring i dagligdagen foregår ved refleksion, skabt gennem instruktion og supervision fra andre kolleger samt gennem faglige diskussioner ved konferencer og ved en række planlagte undervisningsseancer i afdelingen. Eksterne kurser vil indgå i din oplæring.

Samtaler og Vejledning

Din kompetenceudvikling støttes gennem jævnlige møder mellem dig og din vejleder. I skal som minimum holde møde ved ansættelsens start, samt efter hver 3. måned. Ved det første møde skal du sammen med din vejleder gennemgå målbeskrivelse, uddannelsesprogram og tilrettelægge en uddannelsesplan. I fællesskab afklarer i, hvad du allerede kan, og på hvilke områder du har specielle uddannelsesbehov. Det afklares også, om du har specielle interesser, og om disse kan indfries under ansættelsen i afdelingen.

Uddannelsesplaner

Uddannelsesplaner er et redskab til at systematisere og effektivisere din kompetenceudvikling. Ved hvert møde skal du og din vejleder lægge en plan frem til næste aftalte møde. Sammen fokuserer og prioriterer I dine læringsmål, og I udarbejder separate uddannelsesplaner for de enkelte mål og fastsætter en tidsfrist for opnåelse af målene. Før dit næste møde med din vejleder skal du udarbejde en kort skriftlig disposition over din læring med kommentarer til læringsprocessen samt de specifikke kompetencer, du har arbejdet med. Ved mødet diskuteres dit oplæg med vejlederen.

Planlægning er vigtig

Planlægning er vigtig, hvis målene skal nås inden for den afsatte tid. Ved vejledermøderne fører I kontrol med, at kurser og kompetencemålinger finder sted i henhold til planen.

Uddannelsessøgendes kompetenceudvikling foregår i forskelligt tempo, og de enkelte mål vil nås meget individuelt, afhængig af den enkeltes arbejdsopgaver. Men det er vigtigt at holde sig målene for øje og komme i gang med de forskellige opgaver i god tid. Din vejleder skal hjælpe dig med at overholde deadlines og tids- og handlingsplaner, bl.a. ved at følge op på dem. Du er selv ansvarlig for progressionen i din professionelle udvikling, som løbende vurderes af din vejleder.

Dokumentation

- **Logbog.** De erhvervede kompetencer dokumenteres ved underskrift af vejleder i logbogen. Udover at tjene til dokumentation beskriver logbogen også, hvor langt man er kommet, og hvad man mangler i uddannelsesprogrammet. Den er således et vigtigt instrument, når man sammen med sin vejleder med jævne fastlagte mellemrum justerer den personlige uddannelsesplan. En vigtig funktion er tillige dokumentation i forhold til sundhedsmyndighederne.
- **Kursusbevis** for de obligatoriske kurser. Der udleveres separat dokumentation i form af underskrevet kursusbevis for hvert enkelt kursus.

5. EVALUERING

Din evaluering af afdelingen

Evaluering og vejledning i det kliniske uddannelsesforløb indgår som naturlige redskaber for at effektivere intentionerne i målbeskrivelser og uddannelsesprogrammer. Det overordnede formål er at kvalitetssikre og kvalitetsudvikle den lægelige videreuddannelse. Kvalitet skal kendetegne uddannelsesprocessen og der skal i hvert enkelt uddannelseselement stræbes efter at optimere udbyttet af din uddannelse. Klinisk kompetence udvikles som et samspil mellem det kliniske arbejde, du, som uddannelsessøgende læge udfører, den indsats, du selv gør i tilegnelsen af faget og den vejledning, supervision og undervisning dit uddannelsessted giver.

Ved stillingsophør skal du udfylde et evalueringsskema i elektronisk form. Skemaet opsamler dine oplevelser og erfaringer med uddannelsesstedets indsats for så vidt angår de uddannelsesmæssige elementer. Du kan se et eksempel på elektronisk indrapportering af evalueringsskemaet <https://uddannelseslaege.dk>

Inspektorordningen

Inspektorordningen er et tilbud fra Sundhedsstyrelsen til kliniske uddannelsessteder. Ordningen har til formål at inspirere til udvikling og forbedring af kvaliteten af den lægelige videreuddannelse på det enkelte afdeling/sygehus gennem hjælp til afdelinger (sygehusledelser). Ved et evt. inspektorbesøg på din afdeling er det derfor vigtigt at du indgår i en ærlig og konstruktiv dialog med såvel din uddannelsesvarlige overlæge som de besøgende inspektorer.

6. VEJLEDNING I DEN LÆGELIGE VIDEREUDDANNELSE

I alle de afdelinger, hvor du ansættes, vil du få tildelt en personlig vejleder. Vejlederen vil som et minimum holde samtaler med dig ved starten, samt ca. hver 3-6. måned.

Hvis din uddannelse ikke forløber som planlagt, skal du primært kontakte din vejleder.

I alle afdelingerne findes der én uddannelsesansvarlige overlæge, som har det overordnede ansvar for, at uddannelsen afvikles som planlagt. Den uddannelsesansvarlige overlæge vil i varierende omfang deltage i samtalerne mellem dig og din vejleder.

Aktørerne:

Den uddannelsessøgende læge (det er dig !) har medansvar for

- at få kendskab til målbeskrivelse og uddannelsesprogram
- at planlægge og afholde vejledersamtalerne som beskrevet
- at udarbejde din egen personlige uddannelsesplan sammen med din vejleder
- at føre løbende optegnelser i din logbog
- din egen og dine kollegers læring og faglige udvikling
- at deltage i de uddannelses tilbud der tilbydes i afdelingen

Den kliniske vejleder vil almindeligvis være speciallæge i dit kommende speciale og overlæge eller afdelingslæge. Det er den kliniske vejleders opgave

- at være personlig "træner" for dig
- at medvirke ved klinisk undervisning
- at tage medansvar for den praktiske gennemførelse af dit uddannelsesprogram
- at hjælpe til ved personlig karriereplanlægning i samråd med dig
- at gennemføre det af Sundhedsstyrelsen foreskrevne samtale- og evalueringssystem i samarbejde med dig

Den uddannelsesansvarlige overlæge

- skal udvikle den kliniske undervisning og pædagogik og gennem en koordinerende indsats udnytte afdelingens uddannelsespotentialer
- skal forestå en klinisk pædagogisk udvikling, evt. på baggrund af projektarbejde
- skal varetage inspektorbesøg
- skal medvirke til at sygehusets mål for den lægelige videreuddannelse opfyldes
- sikre tildeling af klinisk vejleder til alle ansatte yngre læger
- udarbejder individuelle introduktionsprogrammer for nyansatte læger. Det vil heraf fremgå hvem der er vejleder, hvornår introduktionssamtale vil finde sted.
- sikre et fagligt og strukturelt grundlag for uddannelsesplaners gennemførelse, evt. gennem konkrete forslag til strukturændringer eller ændringer i arbejdsplaner i samråd med ledelsen

Hovedopgaver fordelt på Hospitaler

Hospitaler	Hovedopgaver
Hvidovre Hospital (HVH) Nordsjællands Hospitaler (NOH) Herlev Roskilde Nykøbing F Slagelse	Basis lungemed. Intern med.
Roskilde Næstved Gentofte Bispebjerg Hospital (BBH)	Invasive undersøgelser
Gentofte	TB Interstitiel lungesygdom CPAP (+Hjemme NIV)
Rigshospitalet (RH) - kun forløb 3+7+9	Transplantation Pulmonal hypertension

Grunduddannelsen

Medicinsk ekspert (fælles grunduddannelse) kompetencer forventes erhvervet og evalueret inden for det 1'ste års ansættelse	Alle øvrige kompetencer forventes erhvervet senest ved sidste ansættelse
--	---

Forløb nr. 9 Hillerød – Roskilde – RH - Gentofte

Steder hvor LUNGEMEDICINSKE KOMPETENCER skal dokumenteres

					ÅR 1	ÅR 2	ÅR 3 + 4	År 4	År 5
Nr	Mål	Delmål	Niveau (F)	Kompetence	NOH	NOH	ROS	RH	Gentofte
1	Operationelle Færdigheder	Priktest	3	F			x		
		Immunterapi/hyposensibilisering	3	F			x		
		Peakflow	3	F	x				
		Spirometri	3	F	x				
2	Symptomer og sygdomstegn	Hoste				x			
		Ekspektoration	3	H		x			
		Hæmoptyse	3	H			x		
		Dyspnø	3	H		x			
		Smerter i thorax	3	H			x		
3	Lungemedicinske funktionstest	Peakflow (se kompetence 1)			x				
		Spirometri (se kompetence 1)			x				
		Udvidet lungefunktion inkl. diffusion	2	F					x
			3	H					x
		Kropspletysmografi	2	V					x
		Blodgasvurdering	3	H	x				
		Anstrengelsestest	2	H		x			
		Bronkial Provokationstest	2	H		x			
		Sputum og ekshalationstests	2	V		x			
4	Invasive lungemed. undersøgelser	Pleuracentese	3	F			x		
		Ultralyd af thorax	2	F			x		

		Pleuradrænanlæggelse	3	F			x		
		Perkutan Nålebiopsi	1	V			x		
		Bronkoskopi:					x		
		Mucosabiopsi og BAL	3	F			x		
		Bronkoskopi m. mucosabiopsi	3	F			x		
		Bronkoskopi m. BAL	3	F			x		
		TBB TBNAB	1	F			x		
5	Billeddiagnostiske undersøgelser	Thoraxrøntgen	3	H	x				
		Lunge CT	3	H			x		
		MRI	2	H			x		
		Nuklearmedicinsk undersøgelse	2	H			x		
		Ultralyd	2	H		x			
6	Akut og kronisk respirationsinsufficiens								
		Ilterapi og indikationer	3	H		x			
		NIV	3	H		x			
		Respiratorbehandling	1	V		x			
		ARDS	1	H		x			
		Præoperativ lungemed. Vurdering	3	H		x			
7	Respiratoriske Infektioner	Øvre luftvejsinfektioner	3	H	x				
		Infektiøse exacerbationer af KOL	3	H		x			
		Pneumoni	3	H		x			
		Nosokomial Pneumoni	3	H		x			
		Svampeinfektioner i lungerne	2	H		x		x	

		Pneumoni hos den immunkompromitterede patient	2	H				x	
		Pleural Empyem	3	H					x
		Lungeabsces	3	H					x
8	Tuberkulose	Lungetuberkulose	3	H					x
		Ekstrapulmonal Tuberkulose	2	H					x
		Latent tuberkulose	3	H					x
		Atypisk mykobakteriel sygdom	1	H					x
9	Luftvejssygdomme	Kronisk rhinitis	3	H			x		
		Astma	3	H			x		
		Anstrengelsesudløst laryngeal obstruction og VCD	2	H			x		
		Gastro-esophagal reflux GERD	2	H			x		
		Bronkitis	3	H			x		
		KOL og emfysem	3	H			x		
		Bronkiektasier	3	H			x		
10	Allergiske sygdomme	Prik test	3	F				x	
		Peakflow	3	F	x				
		Spirometri	3	F	x				
		Bronkial provokationstest se kompetence 3	2	H			x		
		Specifik IgE test	3	H				x	
		Tryptase	3	H				x	
		Basofil histamin frigørelse HR test	2	H				x	
		Hyposensibilisering for luftvejsallergener (se kompetence 1)	3	F				x	

		Anafylaktisk reaktion	3	H			x		
		Lægemiddelallergi: udrede penicillin allergi	2	H			x		
		Lægemiddelallergi: provokation for penicillin allergi	1	H			x		
		Lægemiddelallergi: andre medikamenter	1	V			x		
		Insektallergi: udrede bi og hvepse allergi	2	H			x		
		Insektallergi: hyposensibilisering for bi og hveps	1	H			x		
		Allergisk rhinoconjunctivitis	3	H			x		
		Akut urticaria	3	H			x		
		Kronisk urticaria	1	H			x		
		Atopisk dermatit	1	V			x		
11	Miljø- og arbejdsbetingede lungesygdomme	Arbejdsrelateret astma	2	H					x
		Sygdomme betinget af indendørs og udendørs forurening	2	H					x
		Allergisk alveolitis	3	H					x
		Pneumoconiosis	2	H					x
		Tobaksrelaterede sygdomme	3	H			x		
		Tobaksafhængighed	3	H			x		
12	Interstitielle lungesygdomme	Sarkoidose	3	H					x
		Idiopatisk interstitiel pneumonitis	2	H					x
		Eosinofile sygdomme	2	H					x
		Medikamentelt udløst lungesygdomme	2	H					x

18	Rehabilitering	Lungerehabilitering	2	H		x			
19	Palliation	Palliation	2	H		x			
		Snarligt døende	2	H		x			